

ความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมและโรคติดเชื้อ

อ.นพ.ธีรยุทธ รุ่งนิรันดร

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุและเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ รวมทั้งโรคติดเชื้อ ซึ่งมีข้อมูลรายงานว่า **การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักและนานจะเพิ่มความเสียหายต่อการติดเชื้อไวรัสโรคและทำให้ปอดอักเสบได้** นอกจากนี้ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องอาจทำให้ผู้ดื่มเข้าหาบริการทางการแพทย์ลดลง (จากภาวะมึนเมาตลอดเวลาซึ่งทำให้การตัดสินใจหรือการดูแลตนเองบกพร่องลง) ซึ่งจะทำให้ผู้ดื่มไม่สามารถป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อได้ และยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบในสังคมทางด้านสุขภาพซึ่งอาจสร้างความเสี่ยงต่อผู้อื่นได้อีก เช่น ป่วยเป็นวัณโรคปอด การที่อยู่ในภาวะมึนเมาตลอดเวลาอาจทำให้ทานยาไม่ต่อเนื่อง และเข้าชุมชนไปแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่นได้ หรือในปัจจุบันที่มีไวรัส Covid-19 แพร่ระบาด ผู้ป่วยที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักและต่อเนื่องก็อาจดูแลตนเองลดลงเนื่องจากภาวะมึนเมาและอาจไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของการกักตัวใน 14 วันซึ่งนำไปสู่การแพร่กระจายของเชื้อไวรัส เป็นต้น

ในทั่วโลก โรคติดเชื้อซึ่งเป็นผลมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มเกิดขึ้นในเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อภาวะโรคและการบาดเจ็บที่มีมากที่สุดเกิดขึ้นในประเทศที่มีรายได้น้อย อย่างเช่น ประเทศในแถบแอฟริกา หรืออเมริกาใต้ซึ่งโรคติดเชื้อคิดเป็น 30-50% ของโรคที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์นี้สามารถอธิบายได้โดยผ่านกลไกที่ว่าโรคติดเชื้อมักเกิดในพื้นที่แออัดที่ประชากรมักมีภาวะทุพโภชนาการซึ่งส่งผลทำให้ระบบภูมิคุ้มกันภายในร่างกายทำงานได้แยกลง จึงนำไปสู่การติดเชื้อง่ายในที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นนำไปสู่ข้อแนะนำที่ว่า ผู้กำหนดนโยบายควรริเริ่มและดำเนินการนโยบายทางด้านการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีประสิทธิภาพคุ้มทุน ซึ่งการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวจะช่วยลดการเกิดโรคติดเชื้อ รวมถึงสามารถปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้นได้ ทั้งนี้ รัฐควรมุ่งเน้นการควบคุมตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย การจัดการราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการควบคุมการวางขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตเมือง ซึ่งการแทรกแซงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการบริโภค (โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดื่มอย่างหนัก) เพื่อลดอันตรายจากการดื่ม รวมทั้งสร้างระบบเพื่อคัดกรองความเสี่ยงจากการดื่มและการให้บริการบำบัดแบบสั้น ๆ ในนักดื่มที่มีความเสี่ยงปานกลางขึ้นไป นอกจากนี้ ในทุกประเทศควรจะต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขสำหรับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านกลไกทางการเมืองที่มีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับแอลกอฮอล์รวมอยู่ในแผนระดับชาติ โดยให้รวมหน่วยงานต่าง ๆ หรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และโรคติดเชื้อที่สัมพันธ์กับการดื่มต่อไป

อ้างอิง Rehm, J., Anderson, P., Kanteres, F., Parry, C. D., Samokhvalov, A. V., & Patra, J. (2009). Alcohol, social development and infectious disease. Toronto, ON: Centre for Addiction and Mental Health.

